

6. Сороко Н.В. Дидактичні функції інформаційних і комунікаційних технологій у професійній діяльності вчителя словесника / Н.В. Сороко // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2008. – Вип.1. – С. 45.

У статті розкрито особливості введення та раціонального використання як традиційних так і новітніх медіаосвітніх технологій у професійній підготовці майбутнього вчителя іноземної мови. Проаналізовано їхній вплив на навчально-виховний процес.

Ключові слова: медіаосвіта, медіаосвітні технології, підготовка майбутнього вчителя іноземної мови.

В статье раскрыты особенности введения и рационального использования как традиционных так и новых медиаобразовательных технологий в профессиональной подготовке будущего учителя иностранного языка. Проанализировано их влияние на учебно-воспитательный процесс.

Ключевые слова: медиаобразование, медиаобразовательные технологии, подготовка будущего учителя иностранного языка.

The article deals with the administration and management of traditional and new mediaeducational technologies in the training of future foreign language teachers. The influence of mediaeducational technologies on the educational process is analyzed.

Keywords: media education, media-educational technologies, future foreign language teachers' training.

УДК 378.016:811.111'243

М.Г. Кашук
м. Львів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДИК У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Актуальність і доцільність дослідження. Пошук ефективних шляхів як навчання, так і вивчення іноземних мов і надалі залишається актуальним. У час інтеграції вітчизняної економіки в світову, коли суттєво змінюється система економічних відносин, коли випускникам вищих навчальних закладів, які не є профільними з вивчення іноземних мов, необхідно оволодіти ними, а також на етапі модернізації вітчизняної освіти, одним із пріоритетних стратегічних завдань є забезпечення високої якості підготовки фахівців на рівні міжнародних стандартів.

З метою формування висококваліфікованого фахівця нового покоління продовжується розробка та реалізація нових методів, прийомів, форм і засобів організації навчального процесу, які б повною мірою відображали сутність і зміст навчання. Таким чином, нові вимоги щодо вдосконалення і урізноманітнення навчального процесу ставляться не лише перед студентами, але й, насамперед, перед викладачами. Викладачі ХХІ століття, окрім досконалого володіння предметом, одночасно з традиційними методиками мають постійно добирати і впроваджувати у практику нові цікаві й ефективні методики проведення сучасного заняття, що, безперечно, активізується за допомогою інноваційних методів і технічних засобів навчання (ТЗН).

Аналіз попередніх досліджень і публікацій свідчить, що у сучасних умовах українські та зарубіжні дослідники ведуть досить активну діяльність щодо вивчення особливостей використання інноваційних технологій у сучасній освітній системі. Проблемам розробки і впровадження інноваційних методик у процес навчання присвячені праці Н. Бичкової, М. Бухаркіної, С. Гапонової, І. Підласого, Н. Хлизової, І. Паненка, Н. Ротмістрова та інших.

Слід відзначити дослідження Б. Шуневича у сфері впровадження у навчальний процес дистанційного і комбінованого навчання та створення лабораторій дистанційного і комбінованого навчання, а також віртуального університету у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності [8; 9]. У працях В. Леонова, Р. Прокді, І. Пахомова розкрито методичні і технічні аспекти створення комп'ютерних презентацій в середовищі Microsoft PowerPoint [4; 7].

Метою нашої статті є обґрунтування сутності та доцільності використання інноваційних методів і ТЗН на заняттях іноземної мови, формування знань про особливості і переваги використання презентацій іноземною мовою за допомогою комп'ютерної програми Microsoft PowerPoint, ознайомлення з досвідом упровадження деяких методів у навчальний процес з іноземної мови у Львівському державному університеті внутрішніх справ.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до реформ системи європейської освіти на засадах і принципах Болонської декларації впровадження інноваційних методів навчання у вищих навчальних закладах передбачає реалізацію наступних підходів і напрямків у навчальному процесі: демократизацію навчального процесу, забезпечення автономії студентів у навчанні, докорінну зміну ролі викладача, індивідуалізацію навчального процесу, кооперативного навчання, проблемного підходу до навчання, інтенсифікацію навчального процесу та максимальну активізацію студентів у ньому, удосконалення системи контролю знань, навичок та умінь, набутих студентами, і, звичайно, інформатизацію навчального процесу, від якої, головним чином, і залежить успіх застосування усіх вищеподаних напрямків [12, с. 1-2]. Таким чином, до уваги беруться реальні потреби, цілі, інтереси, психологічні пізнавальні особливості тих, хто навчається, їх мотивація та ставлення до навчання. Студент має постійно поглиблювати свої знання за рахунок творчої самостійної роботи. Мета навчального процесу полягає у сприянні розвитку у студентів раціонального, критичного і творчого мислення, обізнаності і впевненості у власних силах і можливостях. Роль викладача, у свою чергу, зводиться до організатора навчального процесу, тобто людини, яка направляє та орієнтує студентів, а також надає їм необхідну допомогу у творчому самонавчанні. Навчальний процес, який традиційно включає два компоненти – посилення (від викладача) і отримання (студентами) інформації, не повинен зводитися тільки до поєднання «викладач – студент» (sender / teacher – receiver / student). Навчання має стати інтерактивним процесом, в якому посередником між викладачем і студентом є використання інноваційних навчальних методів під час застосування новітніх ТЗН.

Використання комп'ютерних ТЗН є особливо ефективним під час вивчення іноземних мов, позаяк вони дають можливість студентам активізувати одночасно рецептивні і продуктивні види мовленнєвої діяльності. Як свідчить практика, особливої уваги у процесі навчання іноземної мови заслуговує використання засобів мультимедійної проєкції. Мультимедійна технологія навчання поєднує програмно-апаратний і навчально-методичний комплекси, і є собою сукупністю комп'ютерної і проєкційної техніки, яка дозволяє проєктувати візуальну інформацію в будь-якій візуальній послідовності [3, с. 53].

Мультимедіа – це поєднання різних цифрових медіа типів: текстової, графічної інформації, аудіо- і відеоматеріалів у інтегровану багатосенсорну інтерактивну презентацію, з метою донести інформацію до аудиторії. Користуючись засобами мультимедійної проєкції, викладач, таким чином модифікує зміст навчального процесу, презентуючи матеріал у багатозначному вимірі при одночасному використанні різних медіа елементів. Такий підхід до навчального процесу підвищує у студентів мотивацію до вивчення предмета, зосереджує увагу і сприяє кращому запам'ятовуванню інформації [11, с. 5]. На нашу думку, за таких умов можна розкрити та використати у навчальних цілях психологічні і розумові резерви і можливості тих, хто навчається, перетворити їх із пасивних об'єктів–слухачів в активних суб'єктів – учасників навчального процесу.

Для визначення місця мультимедійних засобів навчання у навчальному процесі, а також для розробки продуктивної методики їх використання слід, насамперед, врахувати їх педагогічно доцільне застосування. Окрім деяких уже вказаних вище переваг застосування мультимедійних технологій, потрібно також звернути увагу на такі їх позитивні сторони:

- яскраві образи, зміст і специфічна форма викладу викликають певне емоційне ставлення, підсилюють пізнавальний інтерес і увагу до заняття, таким чином створюючи умови для співпраці між викладачем і студентами;
- сприяють розвитку у студентів наочно-образного мислення;
- дають можливість студентам слухати іноземну мову саме від носіїв тієї чи іншої

мови;

- дозволяють лаконічно і логічно систематизувати навчальний лексичний і граматичний матеріал за допомогою схем, таблиць, плану чи тез подання тексту, інтелект-карт (mind maps) тощо;

- сприяють значній економії часу на різновиди завдань, спрямованих на активізацію усіх видів мовленнєвої діяльності;

- можуть охоплювати матеріал кількох практичних занять для узагальнення і повторення, а також систематизації і відтворення вже здобутих знань;

- урізноманітнюють навчальний процес, відкриваючи можливості для викладача розробляти і пропонувати студентам нові види і методи інтерактивної діяльності:

- перетворення практичних занять у такі види занять, де студент не просто працює за принципом «питання – відповідь», а веде дискусію на основі власних самостійних напрацювань і пошуку інформації;

- впровадження проектів, рольових і ділових ігор на основі ситуацій, максимально наближених до реальних, для розвитку діалогічного мовлення;

- широке впровадження у практичні заняття презентацій, самостійно підготовлених студентами за завданнями викладача;

- залучення кращих студентів до виконання науково-дослідної роботи і участі у студентських конференціях іноземними мовами тощо.

Щороку у Львівському державному університеті внутрішніх справ (ЛьвДУВС) проводиться міжвузівська науково-практична конференція ад'юнктів, курсантів і студентів іноземними мовами (англійською, французькою, німецькою). Наукові дослідження студентів і курсантів на актуальні проблеми з фаху загалом та відтворення результатів цих досліджень іноземними мовами зокрема – це важливий творчий процес, у якому домінує елемент самореалізації кожного. Адже підготовка до участі у подібних наукових заходах – це кропітка праця студента чи курсанта, під час якої реалізується цілий комплекс завдань перед досягненням кінцевого результату. У ході виконання науково-дослідної роботи студенти і курсанти опрацьовують наукову літературу з проблематики свого дослідження, користуючись фондами бібліотек і мережі Інтернет, вчать відбирати і систематизувати найнеобхідніший матеріал, консультуючись із керівником, вчать публічно захищати свої наукові роботи іноземними мовами. На нашу думку, такий вид діяльності відповідає сучасним вимогам до вищої освіти, оскільки передбачає створення умов для самостійної роботи студентів, зводить роль викладача до консультанта, сприяє індивідуалізації навчального процесу, створює належні умови для реалізації особистісноорієнтованого навчання, формує підвищення самооцінки у студентів у разі успішного виступу.

Дедалі частіше на студентських науково-практичних конференціях у ЛьвДУВС студенти і курсанти під час доповідей використовують мультимедійні презентації, що підкреслює реалізацію інформатизації як ще одного інноваційного підходу до навчального процесу. Важливим моментом дід час доповіді з одночасною демонстрацією презентації є формування у студентів умінь виступати перед аудиторією, лаконічно формулювати свою думку, логічно структурувати доповідь, удосконалення навичок використовувати різні мультимедійні засоби і можливості (зображення, звукозаписи, короткі відеофільми, гіперпосилання тощо), чітко представити результати досліджень у вигляді тез чи фактів.

Мультимедійна чи комп'ютерна презентація являє собою набір картинок-слайдів на певну тему, які можна демонструвати на кожному комп'ютері у комп'ютерному класі, на телеекрані великого формату чи на кіноекрані за допомогою мультимедійного проектора. Підготовка таких презентацій, які стали звичним явищем у процесі проведення семінарів, конференцій і практичних занять, є досить складним і тривалим процесом.

Існує чимало мультимедійних технологій і програм доступних для створення інноваційних інтерактивних презентацій для навчального процесу, серед яких: Adobe Photoshop and Premier (багатофункціональний графічний редактор для створення відеофайлів),

Sound Forge and 3D Studio Max (програми для створення звукових і анімаційних файлів), Microsoft PowerPoint (програма для створення і проведення презентацій) тощо [15].

Презентації, створені в середовищі Microsoft PowerPoint виділяються значними перевагами. Стислий виклад матеріалу, максимальна інформативність тексту, ретельно структурована інформація, послідовність викладу, мультимедійні ефекти значною мірою допомагають утримати увагу студентів, сприяють ефективності сприйняття інформації і продуктивності навчального процесу взагалі. Завдяки сучасним технічним можливостям комп'ютерні презентації можна адаптувати під особливості сприйняття студентами матеріалу: викладач пристосовує темп перегляду слайдів; крім того, комп'ютерні слайди дозволяють швидко повернутися до будь-якого з уже розглянутих питань або зовсім змінити послідовність викладу. Створивши презентацію, яка відповідає навчальній програмі з урахуванням рівня володіння мовою у навчальній групі, викладач може надати її студентам для додаткового самостійного опрацювання. Демонстрацію презентації можна повторити на наступному занятті з метою мовної розминки або активізації опорних знань, а також на підсумковому занятті, коли студенти уже самі коментують слайди презентації.

Процес інформатизації навчального процесу у Львівському державному університеті відбувається досить успішно. Викладачі кафедри іноземних мов ефективно впроваджують інноваційні методики і підходи до вивчення іноземних мов під час використання сучасних інформаційних технологій; постійно удосконалюють свої навички і уміння, беручи участь у конференціях і семінарах, присвячених актуальним проблемам новітньої методики викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах, та проходячи стажування в інших вузах; поповнюють фонди електронної бібліотеки власними виданнями; готують мультимедійні презентації відповідно до тематичного плану; розробляють різноманітні завдання в електронному варіанті як для практичних занять, так і для самостійної роботи студентів. Хочемо відзначити переваги використання ТЗН у процесі іншомовної підготовки працівників органів внутрішніх справ до Євро-2012. В умовах інтенсивного вивчення іноземної мови усі заняття проводяться у лінгафонному класі, обладнаному комп'ютерами та засобами мультимедійної проекції, що значно полегшує навчальний процес і сприяє створенню атмосфери іншомовного спілкування від носіїв мови. Звичайно, існують і певні проблеми щодо застосування інноваційних технологій у нашому навчальному закладі. Це, насамперед, недостатня матеріально-технічна і науково-методична база для вивчення іноземної мови з фаху.

Висновки. Проблеми впровадження інформаційних технологій та інноваційних методик у навчальний процес потребують подальших досліджень. Окремого вирішення вимагає питання належного науково-методичного забезпечення з іноземної мови професійного спрямування із залученням інноваційних технічних засобів навчання. Водночас, необхідно вирішувати такі проблеми впровадження інноваційних технологій у навчальний процес, як недостатнє технічне забезпечення навчальних закладів, а також низький рівень володіння навичками роботи з комп'ютерною технікою у викладачів.

Література:

1. Бухаркина М.Ю. Мультимедийный учебник: что это? / М.Ю. Бухаркина // Иностр. языки в школе. – 2001. – № 4. – С. 29-33.
2. Волошинова Л. Методологічні основи використання аудіовізуальних мистецтв у вивченні іноземних мов / Л. Волошинова // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2008. – № 2. – С. 63-71.
3. Гуревич Р. Можливості новітніх інформаційних технологій у підготовці педагогічних кадрів // Трудова підготовка в закладах освіти / Р. Гуревич, А. Коломієць – 2002. – № 2. – С. 52-53.
4. Леонов В. Power Point с нуля / В. Леонов. – М. : Эксмо, 2010. – 320 с.
5. Литвиненко С.Н. Навчання діалогічного спілкування англійською мовою з використанням відеофонограми / С.Н. Литвиненко // Іноземні мови. – 2009. – № 2. – С. 39-44.
6. Паненко И.А. Из опыта использования мультимедийной программы REWARD при преподавании английского языка в Харьковском гуманитарном университете «Народная украинская академия» / И.А. Паненко материалы II Междунар. научно-практической конф., Днепропетровск: Наука и образование, 2004. – Т.2. – С. 87-88.

7. Прокди Р.Г. Создание презентаций в Power Point / Р.Г. Прокди, И.В. Пахомов. – Санкт-Петербург : Наука и Техника, 2010. – 80 с.
8. Шуневич Б. Нові завдання в діяльності лабораторії комбінованого навчання /Б. Шуневич// Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей : збірник наукових статей. – Львів : ЛьвДУВС, 2011. – С. 154-160.
9. Шуневич Б. Стан впровадження дистанційного навчання іноземних мов у Львівських вищих навчальних закладах // Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей: Збірник наукових статей. – Львів: ЛьвДУВС, 2010. – С. 197-204.
10. Agnew P. Multimedia in the Classroom / Agnew P., Kellerman A., Meyer J. – Boston: Allyn and Bacon, 1996.
11. Damodharan V.S. Innovative Methods of Teaching [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://math.arizona.edu/>
12. Innovative Methods of Teaching [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.duep.edu/section/science/new-method-learning/en.html>
13. Lindstrom R. The Business Week Guide to Multimedia Presentations : Create Dynamic Presentations That Inspire. – New York : McGraw-Hill, 1994.
14. Vaughan T. Multimedia: Making it Work (4th Ed.). – Osborne : McGraw-Hill, 1998.
15. Wikipedia. The Free Encyclopedia [Електронний ресурс]. – Режим доступу : ru.wikipedia.org

У статті обґрунтовано доцільність використання інноваційних методів і технологій на заняттях іноземної мови, сформульовано знання про особливості і переваги використання презентацій іноземною мовою, ознайомлено з досвідом упровадження деяких методів у процес навчання іноземної мови у Львівському державному університеті внутрішніх справ.

Ключові слова: інноваційні методи, інноваційні технології, засоби мультимедіа, комп'ютерна презентація, мультимедійна презентація, програма PowerPoint.

В статтє обоснована целесообразность использования инновационных методов и технологий на занятиях по иностранному языку, сформулировано знание об особенностях и преимуществах использования презентаций на иностранном языке, показан опыт внедрения некоторых методов в процесс обучения иностранному языку во Львовском государственном университете внутренних дел.

Ключевые слова: инновационные методы, инновационные технологии, средства мультимедиа, компьютерная презентация, мультимедийная презентация, программа PowerPoint.

The expediency of using innovative methods and technologies at foreign language lessons are grounded; the knowledge of peculiarities and advantages of using presentations in a foreign language is formulated; the experience of implementing some methods in foreign language teaching process in Lviv State University of Internal Affairs is shown in the article.

Keywords: innovative methods, innovative technologies, multimedia means, computer presentation, multimedia presentation, PowerPoint programme.